

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

Gemma Morlans Giné

gmorlans@gencat.cat

Biblioteca Pública de Lleida

Maria del Mar Sánchez Contreras

mdelmarsanchez81@gmail.com

Biblioteca Municipal Marta Mata de Cunit

**LES BIBLIOTEQUES PÚBLIQUES
A CATALUNYA (2018-2019)**

**LAS BIBLIOTECAS PÚBLICAS
EN CATALUÑA (2018-2019)**

**PUBLICS LIBRARIES
IN CATALONIA (2018-2019)**

RESUM | RESUMEN | ABSTRACT

En aquest capítol es descriuen i s'analitzen les accions i els esdeveniments més rellevants duts a terme en l'àmbit de les biblioteques públiques de Catalunya durant el bienni 2018-2019. Després d'uns anys en què destacaven l'inici de nous projectes, durant el bienni analitzat observem com es trenca aquesta tendència, si bé es consoliden diverses iniciatives endegades en els anys anteriors i d'altres desapareixen. Veurem com, en l'àmbit institucional, s'han recuperat ajudes i subvencions cap al sector que havien desaparegut amb la crisi econòmica, i també com s'han impulsat diverses accions perquè les administracions que gestionen les biblioteques treballin de forma conjunta i coordinada. També es mostra la vitalitat del col·lectiu que continua participant en esdeveniments i generant coneixement amb les seves contribucions. En definitiva, l'objectiu del capítol és mostrar una visió de conjunt de l'activitat de les biblioteques públiques catalanes per reflectir el moment actual i veure les tendències de futur.

En este capítulo se describen y analizan las acciones y los acontecimientos más destacados llevados a cabo en el ámbito de las bibliotecas públicas de Cataluña durante el bienio 2018-2019. Después de unos años en los que destacaba el inicio de nuevos proyectos, durante el bienio analizado observamos cómo se rompe esta tendencia y, aunque se consolidan diversas iniciativas iniciadas en los años anteriores, otras desaparecen. Veremos cómo, en el ámbito institucional, se han recuperado ayudas y subvenciones hacia el sector que habían desaparecido con la crisis económica, y también como se han impulsado diversas acciones para que las administraciones que gestionan las bibliotecas trabajen de forma conjunta y coordinada. También se muestra la vitalidad del colectivo que continúa participando en eventos y generando conocimiento con sus contribuciones. En definitiva, el objetivo del capítulo es mostrar una visión de conjunto de la actividad de las bibliotecas públicas catalanas para reflejar el momento actual y ver las tendencias de futuro.

This chapter describes and analyses the most important developments in the field of public libraries in Catalonia in 2018 and 2019. After a period of several years characterized by the launch of new projects, we see how this trend has been broken during the two years analysed, although several projects initiated in previous years have become consolidated while others have disappeared. In the institutional sphere, we show how aid and subsidies to the sector that were suspended during the economic crisis have been recovered, and also how several measures have been introduced to enable the bodies responsible for library management to work together in a coordinated way. The article highlights the vitality of a sector that continues to participate in events and to generate knowledge. In short, the aim of the chapter is to provide an overview of the activity of Catalan public libraries, reflecting the current situation and predicting future trends.

PARAULES CLAU:

Biblioteques públiques catalanes, Xarxes de biblioteques

PALABRAS CLAVE:

Bibliotecas públicas catalanas, Redes de bibliotecas

KEYWORDS:

Catalan public libraries, Library networks

REBUT

04/06/2020

ACCEPTAT

13/07/2020

1 INTRODUCCIÓ

En aquesta nova contribució a l'ANUARI repassem les accions, projectes i esdeveniments més destacats duts a terme en l'àmbit de les biblioteques públiques catalanes. Durant aquest bienni, malgrat haver-hi hagut inestabilitat i canvis polítics a tots els nivells, les institucions han impulsat diverses accions estratègiques per potenciar les biblioteques, dotar-les de més recursos i d'un marc d'actuació coordinat que abasti tot el país. D'altra banda, també s'han fet visibles els primers fruits del treball d'anys anteriors cap a la unificació dels dos grans catàlegs de biblioteques públiques, cosa que facilitarà l'accés a les col·leccions i serveis per part dels ciutadans.

Pel que fa a l'activitat de l'àmbit, continuen consolidant-se iniciatives d'altres anys però també en sorgeixen de noves que donen resposta als nous i noves tendències del sector. En aquest sentit, les xarxes socials cada cop més poden ser un aparador per difondre la vitalitat del sector, però també per reivindicar el valor de les biblioteques i dels professionals que hi treballen.

És interessant veure com en el conjunt del Sistema de Lectura Pública de Catalunya (SLPC), les biblioteques continuen augmentant en nombre de visitants i activitats, si bé el préstec global continua la lleugera tendència a la baixa dels darrers anys, excepte el préstec de llibres. Aquest fet pot ser un reflex dels nous usos de les biblioteques per part de la ciutadania, que continua valorant-les amb una puntuació molt propera a l'excel·lent.

Durant aquest bienni, les institucions han inclòs les biblioteques i la lectura en els seus plans d'actuació o han creat plans específics

2 ACTUACIONS INSTITUCIONALS

2.1 Plans

Durant aquest bienni, les institucions han tingut molt presents les biblioteques i la lectura, i les han inclòs en els seus plans d'actuació, o bé han creat plans específics: el [Programa d'acció lectora de Barcelona ciutat 2018-2019 i 2019-2020](#) de l'Ajuntament de Barcelona, impulsat per l'oficina Barcelona Ciutat de la Literatura (UNESCO) i Biblioteques de Barcelona, o bé el [Pla de govern de la Generalitat de Catalunya 2018-2021](#), que inclou objectius i mesures destinades a les biblioteques.

Pel que fa al **Pla Nacional de Lectura 2020 #Llibrèfils** passa a ser coordinat per la Institució de les Lletres Catalanes. Se'n segueixen organitzant accions i

en el proper bienni esperem poder tenir el balanç de l'aplicació del Pla i com hi han participat les biblioteques. En aquest àmbit, volem destacar la recuperació de diverses convocatòries de subvenció encarades a millorar les biblioteques públiques municipals. Per una banda, s'han publicat les subvencions per a la redacció de projectes d'obres de construcció o adequació i per a reformes d'espais interiors i millora de les instal·lacions de biblioteques integrades al Sistema de Lectura Pública. Per l'altra, a finals del bienni van sortir publicades les bases específiques de subvencions per al període 2020-2024 per a obres de construcció, reforma, ampliació o rehabilitació de biblioteques públiques, en municipis que no disposen de biblioteca pública o que, si en tenen alguna, no és adequada, d'acord amb els paràmetres establerts al Mapa de la Lectura Pública de Catalunya.

En l'anterior bienni vam veure com s'estava treballant en els **objectius de desenvolupament sostenible** (ODS) des de l'àmbit bibliotecari. En el període 2018-2019 es continua treballant en aquests objectius i per part de la Diputació de Barcelona, la Gerència de Serveis de Biblioteques va publicar el seu [Pla de treball amb els ODS i l'Agenda 2030](#). Al document les biblioteques es consideren instruments clau per assolir aquests objectius, i es comprometen a treballar en aquesta línia mitjançant accions adreçades al personal bibliotecari i a la ciutadania.

Les biblioteques es consideren instruments clau per assolir els objectius de desenvolupament sostenible

2.2 Equipaments, accions i serveis

2.2.1 Equipaments

Durant aquest bienni augmenten considerablement les inauguracions i els trasllats d'equipaments bibliotecaris respecte del bienni anterior. Es tanca l'any 2019 amb un total de 422 equipaments (quatre-centes deu biblioteques i dotze bibliobusos).

- **Any 2018.** Es fan reformes i ampliacions a un total de quatre biblioteques: Ramon Berenguer IV d'Almenar, Biblioteca d'Avinyó, Biblioteca Dr. Marc Ribas i Massó de Montbrió del Camp, i Biblioteca Santiago Rusiñol de Sitges. D'altra banda, sis biblioteques es traslladen a nous equipaments: Biblioteca Municipal Martí Magriñà d'Altafulla, Biblioteca Montserrat Abelló de Barcelona, Biblioteca Pública Municipal de Bellvís, Biblioteca Municipal Pompeu Fabra de Riells i Viabrea, Biblioteca Municipal Joan Sardà i Lloret de Sant Quintí de Mediona i Biblioteca Municipal de Vilardona. Finalment, el bibliobús Montserrat estrena nou vehicle.

L'any 2019 es tanca amb un total de 422 equipaments: quatre-centes deu biblioteques i dotze bibliobusos

- **Any 2019.** Les biblioteques que es traslladen a nous equipaments són cinc: l'Atzavara d'Òdena, la Biblioteca El Molí de Molins de Rei, la Biblioteca Jaume Marquès i Casanovas de Sils i la Biblioteca Ventura Gassol de Calafell. D'altra banda, la Biblioteca Domingo Espax d'Aitona es reforma i s'integra al SLPC.

Pel que fa a la nova Biblioteca Provincial de Barcelona, han continuat les converses entre les diferents administracions que han comportat novetats i se n'ha sabut més detalls. En el bienni anterior, s'apuntava al replanteig del projecte de biblioteca per adaptar-la a les noves tendències, i és en aquesta línia amb què les administracions implicades estan treballant. La futura biblioteca central seguirà el model d'altres biblioteques modernes europees com la d'Amsterdam o la més recent d'Hèlsinki, amb espais oberts i diàfans, àrees polivalents, dos auditoris, de tres-centes i cent vint places, una sala d'exposicions, un espai jove de 640 m², una zona infantil i més de 7.000 m² per a fons generals, entre altres espais. També estava previst que l'any 2019 s'enderroqués l'edifici dels terrenys on s'ubicarà la Biblioteca però de moment encara queda pendent.

Com en cada edició de l'ANUARI, fem un repàs de les biblioteques que han celebrat aniversaris significatius. Tant si és l'aniversari de la creació de la biblioteca com de l'estrena de nous equipaments, mereixen celebrar-se amb activitats especials: hores del conte, exposicions, recitals, *scape room*, espectacles literaris, visites guiades, lliuraments de premis... En aquest bienni destacarem la celebració del centenari de la Xarxa de Biblioteques Populars de la Mancomunitat de Catalunya (vegeu l'apartat 5.4). D'altra banda, també volem destacar els aniversaris següents: el vuitanta-cinquè aniversari de les biblioteques Jaume Jardí i Gil de Vandellòs i Torras i Bages de Vilafranca del

Penedès; el vuitantè aniversari de la Biblioteca de Palafrugell; els seixanta anys de les biblioteques d'Amposta i Maria Àngels Torrents de Sant Pere de Riudebitlles; el mig centenari de les biblioteques de Montornès i Antonio Martín del Prat de Llobregat; els quaranta anys de la Biblioteca d'Avinyó; els trenta de les biblioteques de la Granja d'Escarp i de Cunit, i, finalment, els vint-i-cinc anys de les biblioteques Gabriel Ferrater de Sant Cugat del Vallès, Maria Aurèlia Capmany de Sant Boi de Llobregat, comarcal de Tàrraga i Can Pelegrí de la Llagosta.

Durant aquest bienni, cinc biblioteques públiques gestionades pel Consorci de Biblioteques de Barcelona han obtingut el **distintiu de garantia de qualitat ambiental**, un sistema català d'etiquetatge ecològic per promoure l'ecoeficiència i la sostenibilitat ambiental en els edificis. La sol·licitud del distintiu és voluntària per als equipaments, que fan un esforç per superar determinats requeriments de qualitat ambiental més enllà dels establerts com a obligatoris per la normativa vigent: optimitzar el consum de l'energia i l'aigua, reduir la generació de residus i augmentar l'ús de productes i serveis ambientalment preferibles. Amb aquestes cinc biblioteques ja són un total

Cinc biblioteques públiques gestionades pel Consorci de Biblioteques de Barcelona han obtingut el distintiu de garantia de qualitat ambiental

de tretze les que disposen d'aquest distintiu. Cal valorar positivament l'esforç d'aquests equipaments per tenir menys impacte en el medi ambient.

2.2.2 Accions

Pel que fa a accions impulsades des de l'àmbit institucional, destaquem les següents:

- **Creació de la Comissió de Lectura Pública i Biblioteques de l'Aran**, formada per representants del Conselh Generau d'Aran, l'Ajuntament de Vielha i Mijaran, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i representants de l'àmbit educatiu. Té com a objectius fomentar la lectura i impulsar les biblioteques de la Val d'Aran, estendre els serveis bibliotecaris a tota la població, i potenciar el coneixement de la llengua i literatura araneses al conjunt de Catalunya a través del Sistema de Lectura Pública de Catalunya.
- **Creació del Consell de la Mancomunitat Cultural**, un òrgan que vol unir esforços entre Generalitat i diputacions per impulsar propostes culturals de forma conjunta i coordinada a tot el país. Es creen diversos grups de treball, entre els quals el grup de Pla de Lectura i Biblioteques, que ja ha presentat les seves línies de treball: impulsar un conveni entre les quatre diputacions i el Departament de Cultura amb CEDRO per al pagament de la remuneració dels préstecs a les biblioteques públiques municipals; estendre el Servei Nacional de Préstec Interbibliotecari; emetre els carnets de biblioteques, i revisar el Mapa de la Lectura Pública de Catalunya i el marc legal de biblioteques.

El Consell de la Mancomunitat Cultural vol unir esforços entre Generalitat i diputacions per impulsar propostes culturals de forma conjunta i coordinada a tot el país

També destaquem els projectes següents que s'han dut a terme a diferents biblioteques i bibliobusos del territori gràcies a la col·laboració dels serveis centrals i diferents sectors:

- **«Viu la Recerca amb la Laura i en Joan»:** un projecte del Servei de Biblioteques de la Generalitat en col·laboració amb la Diputació de Barcelona que es va dur a terme a municipis amb servei de bibliobús que fomenta la ciència a través dels contes.

- **«La fada de les dents»:** un projecte impulsat pel Servei de Biblioteques de la Generalitat i el Col·legi Oficial d'Odontòlegs i Estomatòlegs de Catalunya per fomentar l'educació en salut bucodental entre els infants a través de la lectura que es va dur a terme a tretze biblioteques públiques catalanes.

- **«Supernit»:** una iniciativa impulsada conjuntament pel Super3 i el Departament de Cultura de la Generalitat, amb la col·laboració de les diputacions de Barcelona i de Girona, el Consorci de Biblioteques de Barcelona i les biblioteques públiques municipals per promoure la lectura i les biblioteques entre el públic infantil. Es tracta d'una aventura multitudinària, simultània i transmèdia per tot el territori que va tenir un gran èxit de participació en les dues edicions celebrades.

- **«Lectures en ruta»:** una iniciativa de Tramoia Produccions Culturals a la qual col·laboren el Servei de Biblioteques de la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona. Es tracta d'un projecte d'immersió literària adreçat a joves de divuit a vint-i-quatre anys que convida a descobrir i compartir inquietuds lectores a través d'un recorregut per tot Catalunya amb tallers i activitats a càrrec d'escriptors, editors i altres agents del món de la literatura més actual.

- **Campanya «Internet segura»:** organitzada pel Servei de Biblioteques de la Generalitat i el CESICAT, oferia tallers per a la pràctica d'hàbits cibersaludables a sis biblioteques d'arreu del territori.

En l'àmbit local, volem destacar algunes accions impulsades per les biblioteques:

- Les biblioteques de Girona han impulsat el concurs sobre astronomia **«Un estiu a la lluna»** adreçat a joves i adults que es duia a terme a biblioteques i bibliopiscines, o el **«GiroPotter»**, un cicle d'activitats per celebrar els vint anys de la publicació de *Harry Potter i la pedra filosofal* amb els joves dels clubs de lectura de les biblioteques Salvador Allende i Carles Rahola de Girona.
- **«Èpica a les biblioteques»**, una acció impulsada per la companyia la Fura dels Baus en el marc del programa BiblioLab de la Diputació de Barcelona, adreçada a joves de dotze a setze anys que té per objectiu reconnectar els adolescents amb les biblioteques a través de les noves tecnologies i la creativitat. Es va dur a terme a les biblioteques de Badalona i els participants van crear un *scape room* basat en la biblioteca i els seus continguts.
- **«Atrapa la novel·la juvenil»**, una proposta que fusiona el fons gastronòmic i de novel·la juvenil de la Biblioteca Central de Cerdanyola en

En aquest període destaquen els projectes que s'han dut a terme a diferents biblioteques i bibliobusos del territori gràcies a la col·laboració dels serveis centrals i diferents sectors

una exposició bibliogràfica per fomentar el préstec de forma conjunta d'aquests dos fons documentals tan diferents.

- **«Zona Gaming»**, un laboratori de creació i experimentació entorn dels jocs, videojocs i les noves tecnologies de la biblioteca Zona Nord de Barcelona.
- **«El joc de l'estiu»** del blog *Tarter de llibres*, un concurs organitzat per les biblioteques dels Pallars i Alta Ribagorça per donar a conèixer el territori i la literatura d'aquestes comarques.
- La Central de Biblioteques de Lleida ha organitzat visites literàries per commemorar els aniversaris de dos escriptors ponentins amb els membres dels clubs de lectura de les biblioteques públiques de Ponent, Pirineu, Aran i Solsonès: Manuel de Pedrolo i Teresa Pàmies. **«Balaguer i Teresa Pàmies»** dissenyada per la Biblioteca Margarida de Montferrat de Balaguer i el Museu de la Noguera, i la visita literària **«Pedrolo, pas a pas»**, un recorregut pels indrets més significatius de la ciutat de Tàrraga vinculats a la vida i a l'obra de Manuel de Pedrolo.
- La Central de Biblioteques de Tarragona va impulsar els projectes **«ArTer, art i artistes del territori»** per donar a conèixer l'obra i el treball d'artistes arrelats al territori en totes les seves vessants; **«Píndoles de salut»** per renovar el fons de salut de les biblioteques i acompanyada d'activitats, clubs de lectura, tallers, xerrades temàtiques, etc. organitzades per professionals de l'àmbit sanitari i amb experiència en la divulgació científica, i **«Arriben els bandolers»**, amb una activitat de contacontes i un lot de llibres temàtics per a diferents biblioteques.
- La Central de Biblioteques de les Terres de l'Ebre amplia les activitats del projecte **«Biblioteques i salut mental»** impulsat pel Departament de Cultura i la Taula de Salut Mental de les Terres de l'Ebre. S'augmenten el nombre de biblioteques participants al territori i també es duen a terme activitats per a totes les franges d'edat, amb l'objectiu de conscienciar la població sobre les persones que pateixen malalties mentals.
- **«Parcs i biblioteques, naturalment!»**, un projecte gestionat per la Gerència de Serveis de Biblioteques i la Gerència de Serveis d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona que vol sensibilitzar la ciutadania sobre la necessitat de conservar el territori i el seu entorn natural i aprendre a gaudir-lo. Hi participen vint-i-sis biblioteques públiques del Maresme, el Vallès Occidental i la zona del Montserratí que organitzen diverses activitats: documentals, xerrades, tallers, visites guiades...
- **«Fem salut»**, un projecte de difusió de missatges d'hàbits saludables a la comarca de l'Anoia on participen la delegació territorial de l'ASPCAT de l'Anoia, l'Institut Català de la Salut, el Consorci Sanitari de l'Anoia, l'Ajuntament d'Igualada i el Servei de Salut Pública de la Diputació de Barcelona. A través d'un «arbre de la salut» es van penjant missatges per

Durant aquest bienni han sorgit algunes accions encaminades a promoure la igualtat de gènere, feminisme i LGTBI+

conscienciar els infants i les famílies per dur una alimentació i uns hàbits saludables, i es complementa amb una mostra de llibres.

Durant aquest bienni han sorgit algunes accions encaminades a promoure la igualtat de gènere, feminisme i LGTBI+ des de les biblioteques, com ara la celebració d'efemèrides (Dia Internacional de la Dona i la Nena en la Ciència, Dia de les Escritores, Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència envers les Dones o el Dia Internacional de les Dones...); grups de lectura de temàtica de gènere: «Literatura i violència masclista», del Servei de Biblioteques de la Generalitat, o la consolidació del grup de lectura «Una habitació pròpia» de la Biblioteca Pública de Lleida; seleccions bibliogràfiques en paper o en línia, com a la biblioteca virtual de l'XBM i a les bibliografies temàtiques del Servei de Biblioteques de la Generalitat, i xerrades, hores del conte o exposicions sobre el tema.

Les biblioteques també s'han unit a la celebració de diverses commemoracions literàries, d'entre les quals destaquem les següents, de l'àmbit català:

- **2018:** els centenaris del naixement de Manuel de Pedrolo, Maria Aurèlia Capmany, Montserrat Abelló o Raimon Panikkar; els cent cinquanta anys del naixement de Pompeu Fabra i els cent anys de la publicació de la *Gramàtica catalana*; els cinc-cents cinquanta anys de la mort de Joanot Martorell.
- **2019:** el centenari del naixement de Joan Brossa i Teresa Pàmies; els vint-i-cinc anys de la mort de l'escriptor Pere Calders; els cinquanta anys de la publicació de *Viatge al país dels lacets* de Sebastià Sorribes i del *Rovelló* de Josep Vallverdú.

2.2.3 Serveis

Com és habitual, les biblioteques efectuen millores en els seus serveis o n'implementen de nous. Durant aquest bienni, destaquem el desè aniversari del **catàleg Aladí**, que durant aquests anys s'ha anat millorant i al qual s'han afegit funcionalitats i recursos. Com a novetat, destaquem la incorporació d'una pestanya als resultats de cerca que permet obtenir també els registres de l'eBiblio. Pel que fa a aquesta plataforma de préstec digital, també s'hi han anat afegint millores i nous recursos, com ara **Koalertext** per a l'aprenentatge de la llengua anglesa o la visualització de pel·lícules en *streaming*, de la plataforma **eFilm**.

El **servei d'accés a internet** a les biblioteques està molt estès i també ha estat objecte de millores en la prestació. Per exemple, les biblioteques de l'XBM han augmentat el nombre de sessions mensuals i diàries, perquè els usuaris puguin accedir més hores a Internet des de la seva biblioteca. També s'ha fomentat la **incorporació de tauletes** a les biblioteques per posar-les a disposició dels usuaris, concretament a les biblioteques de la Diputació de Girona i a l'XBM. Pel que fa a les tres biblioteques públiques provincials de

El catàleg Aladí ha incorporat, entre d'altres millores, una pestanya als resultats de cerca que permet obtenir també els registres de l'eBiblio

S'ha fomentat la incorporació de tauletes a les biblioteques per posar-les a disposició dels usuaris

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

Girona, Lleida i Tarragona, s'ha renovat l'equipament informàtic d'ús públic i s'ha implementat un nou sistema d'accés a internet d'autoservei.

També han augmentat les biblioteques que han implementat el sistema de gestió amb **RFID** i agilitzen el préstec i la devolució dels documents fomentant l'autoservei de l'usuari.

Continua encara pendent la implementació d'un **carnet físic únic** de biblioteques, en el qual les administracions fa diversos anys que treballen. Cal

destacar, però, que s'ha avançat en aquest tema i l'any 2019 s'han presentat les bases gràfiques i el nou logotip del Sistema de Lectura Pública de Catalunya. A més a més, s'ha posat en funcionament el **carnet virtual** que es genera mitjançant l'aplicació per a mòbils d'eBiblio que permet als usuaris prescindir del carnet físic per utilitzar els serveis de les biblioteques.

Continua encara pendent la implementació d'un carnet físic únic de biblioteques però s'ha materialitzat una nova interfície que permet la consulta unificada dels catàlegs Argus i Aladí

2.3. Creació de recursos

Les biblioteques i els serveis de suport continuen editant bibliografies temàtiques per difondre els seus fons i facilitar la tria de documents per adquirir. Per part del Servei de Biblioteques del Departament de Cultura, destaquem les guies *El calaix de la diversitat*, dins del projecte Biblioteques Inclusives, amb llibres adaptats i recursos per a infants i joves amb discapacitat, i *Món jove*, amb recomanacions per introduir els joves en la lectura.

Pel que fa a la Biblioteca Virtual de l'XBM, s'ha millorat la interfície per a la consulta de les novetats de les biblioteques amb un disseny més atractiu i un cercador. També permet la visualització adaptada per als dispositius mòbils, cosa que millora l'experiència de l'usuari. L'aplicació Biblioteques XBM també ha experimentat millores, com ara mostrar els darrers títols que s'han incorporat a les biblioteques, buscar un llibre concret introduint-ne l'ISBN, accedir a les col·leccions digitals d'eBiblio o Inedit, o rebre notificacions al mòbil.

Aquest bienni també s'ha materialitzat una [nova interfície](#) de consulta del catàleg col·lectiu de biblioteques públiques, en la qual feia temps que les administracions estaven treballant. Aquesta interfície permet la consulta unificada dels catàlegs Argus i Aladí. S'hi preveu incorporar diferents millores, com ara l'adaptació de la interfície a dispositius mòbils o la possibilitat de sol·licitar documents de qualsevol biblioteca pública.

Finalment, també volem fer menció del nou recurs [Premsa catalana digitalitzada](#). Es tracta d'un inventari col·lectiu desenvolupat per la Biblioteca de Catalunya que inclou una relació de revistes i diaris catalans amb versions digitalitzades i que està elaborat a partir de les informacions recollides en

institucions diverses. Proporciona la descripció d'unes dues mil capçaleres, moltes d'elles dipositades en biblioteques públiques.

2.4. Dades estadístiques

Les dades estadístiques ens permeten veure el rendiment global de l'activitat de les biblioteques públiques i analitzar-lo. Com és habitual, les dades provenen de les diferents administracions: en el cas de les dades de les demarcacions de Girona, Lleida, Tarragona i Terres de l'Ebre, s'importen des del programa comú de gestió bibliotecària del Servei de Biblioteques de la Generalitat i la resta de dades són completades des de les mateixes biblioteques. D'altra banda, les dades estadístiques de les biblioteques de la demarcació de Barcelona són facilitades de manera centralitzada per la Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació. Les dades d'aquest apartat s'han extret de la memòria del Departament de Cultura, del cercador DadesBib i del balanç del Servei de Biblioteques. Al tancament d'aquest article, només s'havien publicat les dades fins a l'any 2018, que es van presentar a finals del 2019.

- **Equipaments i fons.** L'any 2018 es va tancar amb un total de quatre-cents setze equipaments (quatre-cents quatre biblioteques i dotze bibliobusos). Pel que fa al fons, es comptabilitzen un total de 14.941.795 documents, que suposa el creixement d'un 0,98 % respecte del bienni anterior.
- **Usuaris amb carnet i visitants.** La població amb carnet s'eleva a 3.868.160, cosa que representa un 1,96 % més respecte de l'any anterior. Els visitants totals a les biblioteques sumen 24.477.213, això és, un 2,35 % més respecte de l'any 2017 i trenca la tendència a la baixa dels darrers anys.
- **Ordinadors d'ús públic i consultes a internet.** El nombre d'ordinadors d'ús públic és molt semblant al de l'any anterior amb un total de 5.553 ordinadors disponibles (deu més que el 2017) i el nombre de consultes baixa lleugerament a 2.946.297 (un 1,47 % menys). Les consultes a través de les xarxes wifi també tenen una forta davallada amb un total de 2.688.861 consultes (un 30 % menys).
- **Préstecs.** Continua la tendència a la baixa en aquest àmbit, amb un total de 13.516.301 documents prestats l'any 2018 (un 2,1 % menys). Com en el bienni anterior, el préstec de llibres augmenta lleugerament però el préstec de material audiovisual i revistes continua baixant. D'aquestes transaccions, un total de 630.374 han estat a través del préstec interbibliotecari, un servei que va augmentant d'any en any. Pel que fa a la plataforma de préstec digital eBiblio, continua la progressió en augment amb un total de 224.200 préstecs digitals (eBiblio i eFilm), que suposa un creixement del 43 % respecte de l'any anterior i el 110 % amb relació a l'any d'entrada en funcionament del servei (2015). S'ha superat àmpliament la xifra de cinquanta-un mil usuaris actius des de la posada

Les dades estadístiques ens permeten veure el rendiment global de l'activitat de les biblioteques públiques i analitzar-lo

Augmenten els usuaris amb carnet i els visitants, el nombre d'activitats i el nivell de participació però baixen el nombre de consultes a internet i els préstecs

en marxa de la plataforma. Pel que fa a la col·lecció, i tot i les limitacions del mercat, el nombre de títols disponibles ha sobrepassat ja els nou mil, amb un total de setanta-cinc mil llicències simultànies d'ús.

- **Activitats.** En aquest apartat les biblioteques augmenten respecte del bienni anterior, amb un total de 73.956 activitats programades (un augment del 7,70 %) i una participació de 1.534.740 assistents (un augment del 8,05 %) que trenca la davallada de l'any anterior.

3 FORMACIÓ

3.1. Estable

Pel que fa a la formació acadèmica estable, durant aquest bienni s'ha mantingut l'oferta del postgrau de Prescripció Lectora iniciat l'any 2017 i se n'ha fet dues edicions més. També destaquem el canvi de nom de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació, que ha passat a anomenar-se Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals (2019), i que l'àrea de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona ha entrat al rànquing **Quacquarelli Symonds (QS)**, que recull les cinquanta millors carreres per especialitats.

La plataforma de préstec digital eBiblio, continua la progressió en augment amb un 43 % més de préstecs digitals l'any 2018 respecte el 2017

3.2. Continuada

La formació continuada és clau per a l'actualització del personal de les biblioteques. Com en el bienni anterior, destaquem les accions formatives que duen a terme les administracions públiques i el Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya (COBDC).

El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la Gerència de Serveis de les Biblioteques de la Diputació de Barcelona i el COBDC continuen oferint uns plans de formació variats. En aquest bienni, cal destacar la formació que han dut a terme els professionals de les biblioteques en la normativa RDA (recursos, descripció i accés), ja que les biblioteques han de preparar la implementació d'aquest nou format de catalogació.

El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la Gerència de Serveis de les Biblioteques de la Diputació de Barcelona i el COBDC continuen oferint uns plans de formació variats

4 ESTUDIS I RECERCA

4.1. Informes, estudis i grups de treball

Pel que fa als informes i estudis apareguts en aquest bienni, destaquem els següents, elaborats per la Diputació de Barcelona:

- Perelló, Josep; Bonhoure, Isabelle; Cigarini, Anna i Vicens, Julià (2019). *Ciència ciutadana a les biblioteques: Observa, analitza, crea i participa*. <<https://www.diba.cat/documents/16060163/22275360/Ci%C3%A8ncia+Ciudadana+a+les+Biblioteques/47416077-c67f-4559-95f2-ac109f141607>>. [Consulta: 26/04/2020]. Una visió sobre com les biblioteques públiques poden establir una poderosa sinergia amb la ciència ciutadana.
- Orte, Andret; Benet, Enric, Garriga, Mercè; Amorós, Moisès (2019). *Avaluació del programa «Velocirepte». Edició 2018*. <https://www.diba.cat/documents/16060163/22275360/3483-28540-2019_Avaluacio_programa_Velocirepte_E_LLIBRE.pdf/962b318b-7978-4b7f-b12d-d7a1d8bf06ac>. [Consulta: 26/04/2020]. Avaluació d'un programa per al foment de la lectura, com s'ha implementat i quin impacte ha tingut.

En un àmbit més general, també destaquem els informes següents:

- Arroyo-Vázquez, Natalia; Hernández-Sánchez, Hilario; Gómez-Hernández, José-Antonio (2019). *Las bibliotecas públicas en España: diagnóstico tras la crisis económica informe fesabid*. <<http://www.fesabid.org/sites/default/files/repositorio/informe-fesabid-v12-digital.pdf>>. [Consulta: 15/04/2020]. Una anàlisi i diagnòstic del panorama bibliotecari després de la crisi econòmica.
- *Development and Access to Information 2019*, que té com a objectiu promoure l'accés a la informació com a part dels objectius de desenvolupament sostenible. Se centra particularment en el paper exclusiu de les biblioteques com a proveïdores d'aquest accés i com a motors del desenvolupament. <<https://da2i.ifla.org/wp-content/uploads/da2i-2019-full-report.pdf>>. Se'n pot consultar un resum executiu en castellà a: <https://da2i.ifla.org/wp-content/uploads/da2i-2019-ex_sum_spanish.pdf>.

El 2018 s'ha engegat la segona fase del projecte Global Vision de l'IFLA, iniciat en el bienni anterior, amb l'objectiu d'analitzar els desafiaments i oportunitats de les biblioteques a la societat de la informació. Es pot consultar un resum de l'informe, traduït pel COBDC en català, a: <http://www.cobdc.org/publica/ifla/global-vision-cat.pdf>.

Han estat diversos els informes i estudis publicats que analitzen el paper de les biblioteques públiques o avaluen alguns dels projectes desenvolupats en aquest període

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

Pel que fa als [grups de treball del COBDC](#), se'n mantenen un total de nou, un menys que en el bienni anterior, ja que s'han creat dos nous grups (Biblioteques Escolars, i Bibliotecàries i Documentalistes: Dones Visibles) i se n'han dissolt tres (Coneixement i Recerca; Documentació Audiovisual, i Programari Lliure per als Professionals de la Informació). Com és habitual, aquests grups tenen una activitat variada a través dels seus blogs, l'organització i participació a jornades o trobades especialitzades, o també des de les xarxes socials.

L'any 2018 sorgeix el [Grill](#), Grup de Recomanacions Infantils de Lleida, format per una vintena de bibliotecàries de quinze biblioteques. I el 2019 neix el Grup de Treball de Processos Selectius, amb l'objectiu d'unificar criteris respecte de les convocatòries dels processos selectius a les biblioteques públiques. Es tracta d'un grup integrat pel Servei de Biblioteques del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona i el Servei de Biblioteques de la Diputació de Girona, i coordinat pel COBDC.

4.2. Treballs i tesis

Pel que fa a les tesis i treballs de fi de grau o màster, en aquest bienni hi ha hagut un descens respecte del bienni anterior. S'han localitzat tres treballs a través dels diferents repositoris [Tesis doctorals en xarxa](#) i [Recercat](#).

- Comalat Navarra, Maite (2018). *El bibliobús, una oportunitat per a una societat xarxa. Anàlisi del servei a Espanya i recomanacions*. Direcció de Teresa Mañà. Universitat de Barcelona. [Tesi doctoral].
<https://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/664065/MCN_TESI.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. [Consulta: 15/04/2020].
Aquest treball analitza l'evolució dels bibliobusos a Espanya, posant especial atenció a Catalunya.
- Reyes Rodríguez, Antonia (2019). *Evaluación de impacto en formación de usuarios de biblioteca pública. Aplicación del programa Biblioforma't en la Biblioteca del Nord de Sabadell*. Direcció de Núria Balagué i Carina Rey Martín. Universitat de Barcelona. [Treball de fi de màster].
<http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/145226/1/TFM_MGDBSI_REYES_RODR%c3%8dGUEZ_Antonia_Jun2019.pdf>. [Consulta: 15/04/2020].
Aquest treball és una anàlisi de l'impacte de les activitats de formació d'usuaris infantils i juvenils en una biblioteca pública situada en un entorn social de baixes característiques socioeconòmiques.

Pel que fa a les tesis i treballs de fi de grau o màster, en aquest bienni hi ha hagut un descens respecte del bienni anterior

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

- Vallespí Fuertes, Laia (2019). *Biblioteques públiques de les Terres de l'Ebre i Agenda 2030. Accions de suport de les biblioteques a l'Agenda 2030 de l'ONU*. Direcció de Núria Balagué. Universitat de Barcelona. [Treball de fi de màster].
<http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/139699/1/TFM_Vallespi_Laia.pdf>. [Consulta: 15/04/2020].
Aquest treball analitza les accions de suport a la sostenibilitat de les biblioteques de les Terres de l'Ebre a partir dels ODS 4, 5, 8 i 16 de l'Agenda 2030 de l'ONU.

5 DIFUSIÓ I DIVULGACIÓ

5.1 Congressos, jornades, seminaris i reunions científiques

Es continuen duent a terme congressos, jornades, seminaris i reunions científiques entorn de les biblioteques públiques i tot allò que s'hi relaciona. De la mateixa manera que en el bienni anterior, es consoliden i continuen una gran quantitat de projectes engegats anteriorment.

L'any 2018 s'arriba a la quinzena edició de les **Jornades Catalanes d'Informació i Documentació** organitzades pel COBDC, una edició dedicada als perfils professionals i a tot allò que els fa diferents. Sorgeix la **Jornada Còmics Essencials 2017-2018**, una sessió de prescripció lectora de còmics adreçada a professionals i organitzada per la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabra, a propòsit de l'anuari *Còmics Esencials 2017* que publica la revista *Jot Down* i l'Asociación de Críticos y Divulgadores de Cómic (ACDCómic).

Es consoliden les **Jornades de Biblioteques Inclusives**, que han celebrat la segona edició a Vilanova i la Geltrú. El seu objectiu és sensibilitzar i difondre la necessitat de treballar a favor de la inclusió social des dels equipaments bibliotecaris i oferir orientacions, pautes i eines per aconseguir la inclusió de les persones amb discapacitat a les biblioteques públiques catalanes.

Aquest any, volem destacar l'arribada a la desena edició de la **Setmana del Llibre Infantil i Juvenil**, organitzada per les biblioteques de Manresa. L'objectiu és donar a conèixer els llibres infantils i promocionar la lectura entre els infants amb tot un seguit d'activitats tant per al públic infantil i juvenil com per als bibliotecaris.

La funcionalitat i el futur de les biblioteques es troben en constant judici, també a Twitter on van aparèixer una sèrie de piulades sobre la publicació de les estadístiques de biblioteques del 2016 de l'IDESCAT. Fruit d'això s'origina el debat «**Les biblioteques tenen data de**

Es continuen duent a terme congressos, jornades, seminaris i reunions científiques entorn de les biblioteques públiques

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

caducitat?», organitzat per l'Ateneu Barcelonès, amb la participació de persones especialistes en el món de les biblioteques i la cultura digital.

En aquest bienni es continuen les **Jornades 10x10**, dedicades, en aquesta ocasió, a la ciència i l'espiritualitat i a les publicacions periòdiques tant per a lectors adults com infants.

L'any 2019 neix la **Jornada de Models d'Innovació i Biblioteques**, organitzada pel COBDC i dedicada a la innovació i al constant canvi de les biblioteques per adaptar-se als nous temps.

Aquest bienni les biblioteques públiques catalanes també participen a jornades celebrades fora de Catalunya, com al **IX Congreso Nacional de Bibliotecas Públicas** celebrat l'any 2018 a Logronyo, amb la participació de professionals de l'àmbit, i a les **Jornadas Españolas de Información y Documentación** organitzades per FESABID, celebrades a Barcelona el 2019, amb la participació de les biblioteques de Barcelona. I també, no ens n'oblidem, del **IX Congreso Nacional de Bibliotecas Móviles** celebrat l'any 2019 a Segòvia, amb comunicacions per part dels responsables dels bibliobusos catalans. Finalment, fem esment de la participació de les biblioteques de Barcelona a la jornada «**Las bibliotecas como laboratorios ciudadanos: la biblioteca como plataforma**» dedicada a les biblioteques com a plataforma de creació ciutadana.

Com en altres anys, també destaquem la presència de professionals de les biblioteques públiques catalanes a congressos internacionals com el **World Library and Information Congress** (Kuala Lumpur, 2018) i a altres esdeveniments no específics del nostre àmbit, com les **II Jornadas de Evaluación de Políticas Públicas**.

S'han continuat celebrant reunions professionals per compartir experiències i bones pràctiques, com la de les biblioteques de la demarcació de Lleida el 2019, dins del Saló Infantil i Juvenil de Mollerussa. El COBDC continua organitzant visites periòdiques a biblioteques per conèixer altres experiències, com l'arxiu històric del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya i el Centre de Coneixement de la Seguretat.

5.2 Exposicions i fires

En aquest bienni, el Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya ha continuat oferint exposicions itinerants de temes diversos i relacionades amb les commemoracions literàries que se celebren. Les biblioteques han continuat participant en les fires del sector del llibre mitjançant el projecte **Compres a Fires**, del Servei de Biblioteques de Departament de Cultura, i han adquirit fons directament a les parades dels editors i llibreters. El pressupost i el nombre de biblioteques participants ha augmentat respecte al bienni anterior. També ha estat habitual l'organització de trobades per al personal bibliotecari en aquests esdeveniments, fet que ha donat visibilitat al col·lectiu i ha permès enfortir vincles.

El Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya ha continuat oferint exposicions itinerants de temes diversos i relacionades amb les commemoracions literàries que se celebren

5.3 Premis i concursos

En aquest bienni també volem destacar el reconeixement a les tasques dutes a terme per les biblioteques i els seus professionals.

- **Premi María Moliner** (Ministerio de Educación, Cultura y Deporte). L'any 2018 van ser guardonades la Biblioteca Biblio@teneu de Sant Fost de Campsentelles, la Biblioteca Sant Valentí de Navarcles, la Biblioteca Mercè Rodoreda de Sant Joan Despí, la Biblioteca Municipal de Móra la Nova i la Biblioteca de Sant Fruitós del Bages per les seves iniciatives de promoció de la lectura dins les biblioteques de municipis amb una població inferior a cinquanta mil habitants. L'any 2019 no hi va haver resolució dels premis.
- **Premi Teresa Rovira i Comas a la innovació a les biblioteques públiques** (Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya). La cinquena edició del 2018 va recaure en les biblioteques municipals de Vilanova i la Geltrú.
- L'accèssit de la quarta edició del **premi biblioteca pública i compromís social 2018** (Fundació Biblioteca Social) ha estat per a la Biblioteca de Blanes, pel projecte «Aixopluga't», un premi que reconeix el treball fet per a la integració de dones immigrants.
- L'any 2019, la Biblioteca Pública Bon Pastor és seleccionada a la **Crida 360 de la Fundació Bofill**, pel seu projecte «Til·lectors», que vol repensar les seves iniciatives per oferir més i millors oportunitats educatives a tots els infants i joves.

La temàtica de la trentena edició del **premi Habitàcola** (ArquinFAD), adreçat a estudiants i creat per promoure la creativitat i el compromís social, ha estat **Lectures de(l) bibliobús**.

La trajectòria dels professionals de les biblioteques ha estat reconeguda amb la **Creu de Sant Jordi 2018** (Generalitat de Catalunya) per a Carme Mayol Fernández, bibliotecària, presidenta del COBDC entre els anys 1995 i 2000, fundadora de l'Associació de Lectura Fàcil i docent a l'Escola de Bibliologia, per la seva aportació a la biblioteconomia. Per la seva banda, la **Medalla d'Honor de Barcelona** (Ajuntament de Barcelona) 2019 ha estat per a Virginia Cierco Aparicio, directora de la Biblioteca Bon Pastor, per la seva tasca participativa en favor de la integració i la convivència de la comunitat del barri del Bon Pastor.

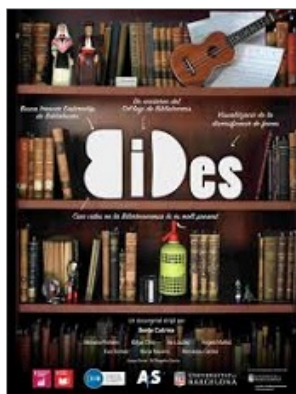
La trentena edició del premi Habitàcola (ArquinFAD), adreçat a estudiants i creat per promoure la creativitat i el compromís social, ha estat Lectures de(l) bibliobús

5.4 Visibilitat de l'àmbit

Els caps de servei, directors, bibliotecaris i personal del món de les biblioteques públiques en general han participat activament als mitjans de comunicació, tant de premsa escrita com visual, i han donat a conèixer la tasca duta a terme per les biblioteques i els seus professionals. Les biblioteques de Barcelona han participat al **Festival Kosmopolis 2019**, unencontre literari biennal.

Tal com hem comentat al punt 2, el 2018 es commemora el **Centenari de les Biblioteques de la Mancomunitat de Catalunya** amb la celebració de diferents actes. Les quatre biblioteques pioneres de Valls, Olot, Sallent i les Borges Blanques, a les quals es va afegir la de Canet de Mar, han celebrat actes institucionals per commemorar aquesta efemèride i el Departament de Cultura va organitzar un acte de cloenda conjunt.

Aquest bienni s'han editat diversos materials audiovisuals entorn de les biblioteques: els documentals [Creixer Leyendo](#) (Fundació Biblioteca Social), sobre com pot contribuir la biblioteca pública a millorar la situació dels infants, i [BiDes](#), fet per un grup d'alumnes del grau de Comunicació Audiovisual de la Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals de la Universitat de Barcelona, en el qual surten diferents bibliotecaris i bibliotecàries en actiu i mostra la seva realitat personal amb la intenció de trencar els estereotips clàssics dels bibliotecaris. El documental es va estrenar a les 15es Jornades Catalanes d'Informació i Documentació, amb el lema «Diversitat de BiDes».

El personal del món de les biblioteques públiques en general ha participat activament als mitjans de comunicació per donar a conèixer la tasca duta a terme per les biblioteques i els seus professionals

Finalment, volem destacar la mobilització dels treballadors de les biblioteques de Barcelona per denunciar la situació precària que estan vivint, provocada principalment per la falta de personal. Es van fer tres dies d'aturades parcials i van donar veu de les seves reivindicacions a les xarxes socials, amb el compte de Twitter @defensemiblibrosBCN.

6 PUBLICACIONS

6.1 Directrius i estàndards

Aquest bienni s'han publicat les directrius o estàndards següents, alguns dels quals s'han traduït al català:

- IDEO (2019). *Pensament de disseny per a biblioteques*. Barcelona: COBDC. 120 p. <http://www.cobdc.org/publica/manual-pensament-disseny/libraries-toolkit-OP.pdf?utm_source=JUNY+2019&utm_campaign=f0e2cedacc-EMAIL_CAMPAIGN_2018_10_18_03_37_COPY_01&utm_medium=email&utm_term=0_119d6ec38d-f0e2cedacc-119410029>.
- *IFLA Guidelines for Library Services to Children aged 0-18* (2018). 2nd Edition (revision of 2003 Guidelines). Den Haag: IFLA. 19 p. <https://www.ifla.org/files/assets/libraries-for-children-and-ya/publications/ifla-guidelines-for-library-services-to-children_aged-0-18.pdf>.
- *Model de referència per a les biblioteques de l'IFLA* (2019). Barcelona: Biblioteca de Catalunya: COBDC. <<http://www.bnc.cat/Professionals/Catalogacio/Publicacions-tecniques>>.

Aquest bienni ha tornat a ser força abundant la publicació d'articles sobre la temàtica de biblioteques públiques

6.2 Articles i comunicacions

Aquest bienni ha tornat a ser força abundant la publicació d'articles sobre la temàtica de biblioteques públiques i n'hem localitzat un total de vint-i-cinc. A això hi ha contribuït que dues de les revistes més conegudes com són la revista *Ítem* i la revista *BiD*, dediquessin números monogràfics a la temàtica de «Biblioteques, diversitat i inclusió social» i «Recomanació lectora: què, on i com prescriure obres i lectures». També hem localitzat articles a altres revistes fora del nostre àmbit geogràfic o de temàtiques transversals que inclouen articles sobre biblioteques públiques. Com a exemple, citem els següents:

- Bosch, Jordi (2019). «Compartir lectures a la biblioteca pública». *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 42 (juny). <<http://bid.ub.edu/42/bosch.htm>>.
- Herrera Morillas, José Luis (2019). «Sobre la conservació del fons antic a les biblioteques regionals de les comunitats autònomes». *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 43 (desembre). <<http://bid.ub.edu/43/herrera.htm>> .
- Carbonell, Assumpta; Matamoros, Eva; Peix, Susanna (2019). «L'accessibilitat a les biblioteques públiques: diversitat i inclusió social». *Ítem: revista de biblioteconomia i documentació*, núm. 67, p. 103-117. <<https://raco.cat/index.php/Item/article/view/362839/457308>>.
- Mañà, Teresa (2018). «Biblioteques a l'aire lliure. Els bancs biblioteca del passeig de Sant Joan de Barcelona (1930)». *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 41 (desembre). <<http://bid.ub.edu/41/mana.htm>>.

- Roig, Marta; Gorchs, Glòria (2018). «Els objectes als laboratoris de lectura». *Perspectiva escolar*, núm. 401, p. 42-47.

Pel que fa a les ponències i comunicacions, ha estat un bienni amb molta participació dels professionals de les biblioteques catalanes. Destaquem les contribucions fetes als esdeveniments més importants del sector. L'any 2018 es van celebrar les [XV Jornades Catalanes d'Informació i Documentació](#) i el [9è Congreso Nacional de Bibliotecas Públicas](#), i entre comunicacions, ponències i pòsters, es van fer un total de trenta i una intervencions, respectivament. D'altra banda, el 2019, es van celebrar les [XVI Jornadas Españolas de Información y Documentación](#) i el [9è Congreso Nacional de Bibliotecas Móviles](#), amb un total de vint-i-vuit i dues comunicacions, respectivament. Les ponències i comunicacions es poden consultar a les pàgines web respectives.

7 TENDÈNCIES

Aquest bienni ha estat marcat per diverses accions vingudes des de l'àmbit institucional cap a les biblioteques. Tot aquest impuls ha de revertir en el futur en millores al Sistema de Lectura Pública: nous equipaments i millores en els existents, nous plans i accions estratègiques, així com la revisió del mapa de lectura pública que adequarà els estàndards a la realitat actual. També ajudarà a materialitzar aquest impuls, la col·laboració de les dues grans xarxes de biblioteques de Catalunya que prestaran serveis conjunts a totes les biblioteques i farà que tots els ciutadans tinguin accés a la col·lecció dels dos grans catàlegs. Des de l'àmbit institucional, s'estan destinant molts esforços perquè això sigui una realitat.

El treball amb els ODS que vam marcar com a tendència del bienni anterior ha començat a materialitzar-se. En aquest sentit, tres de les línies que volem destacar per sobre de les altres són les de biblioteca inclusiva, igualtat de gènere i sostenibilitat. Per una banda, cada dia són més les biblioteques que han potenciat línies de treball per garantir l'accés públic a la informació, incorporant materials i col·leccions accessibles i dissenyant noves activitats i serveis per a persones amb risc d'exclusió social. Per altra banda, han augmentat les activitats i la difusió dels fons que incorporen una perspectiva de gènere: hores del conte, guies bibliogràfiques, xerrades, exposicions... Finalment, hem vist que diverses biblioteques han aconseguit el distintiu de qualitat ambiental que les acredita com a equipaments ecoeficients i sostenibles. Ara més que mai, les administracions haurien de vetllar per construir nous edificis o reformar-ne de ja existents que sobrepassin els requeriments mínims de qualitat ambiental. D'aquesta manera, les biblioteques també podran contribuir a la sostenibilitat del medi ambient.

La col·laboració de les dues grans xarxes de biblioteques de Catalunya farà possible que prestin serveis conjunts a totes les biblioteques i farà que tots els ciutadans tinguin accés a la col·lecció dels dos grans catàlegs

En finalitzar aquesta edició de l'ANUARI, ens trobem en plena pandèmia de la COVID-19. La situació ha obligat les biblioteques a adaptar els seus serveis a la realitat del moment, basant-se en les tecnologies de la informació i la comunicació, des d'activitats en *streaming* (hores del conte, trobades virtuals de clubs de lectura, videorecomanacions literàries...) fins a la promoció d'eBiblio per suplir el préstec físic i l'adaptació del personal al teletreball. Tota aquesta activitat ha pogut pal·liar la manca d'obertura física de les biblioteques, però no ens podem oblidar que hi ha alguns col·lectius que n'han quedat al marge perquè no tenen prou recursos per accedir a aquestes activitats i serveis virtuals. Caldrà veure l'impacte que haurà suposat el tancament de les biblioteques en aquests col·lectius. D'altra banda, les biblioteques han descobert noves formes d'arribar als usuaris, promocionar-se i fer activitats, que probablement han vingut per quedar-se.

Amb la COVID-19 les biblioteques han descobert noves formes d'arribar als usuaris, promocionar-se i fer activitats, que probablement han vingut per quedar-se

8 BIBLIOGRAFIA

Arroyo-Vázquez, Natalia; Hernández-Sánchez, Hilario; Gómez-Hernández, José-Antonio (2019). *Las bibliotecas públicas en España: diagnóstico tras la crisis económica informe fesabid*.

<<http://www.fesabid.org/sites/default/files/repositorio/informe-fesabid-v12-digital.pdf>>.

Bosch, Jordi (2019). «Compartir lectures a la biblioteca pública». *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 42 (juny).

<<http://bid.ub.edu/42/bosch.htm>>.

Carbonell, Assumpta; Matamoros, Eva; Peix, Susanna (2019). «L'accessibilitat a les biblioteques públiques: diversitat i inclusió social». *Ítem: revista de biblioteconomia i documentació*, núm. 67, p. 103-117.

<<https://raco.cat/index.php/Item/article/view/362839/457308>>.

Ciència ciutadana a les biblioteques: Observa, analitza, crea i participa.

<<https://www.diba.cat/documents/16060163/22275360/Ci%C3%A8ncia+Ciutadana+a+les+Biblioteques/47416077-c67f-4559-95f2-ac109f141607>>.

Comalat Navarra, Maite (2018). *El bibliobús, una oportunitat per a una societat xarxa. Anàlisi del servei a Espanya i recomanacions*. Direcció de Teresa Mañà. Universitat de Barcelona [Tesis doctoral].

<https://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/664065/MCN_TESI.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Herrera Morillas, José Luis (2019). «Sobre la conservació del fons antic a les biblioteques regionals de les comunitats autònomes». *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 43 (desembre).

<<http://bid.ub.edu/43/herrera.htm>> .

IDEO (2019). Pensament de disseny per a biblioteques. Barcelona: COBDC. 120 p.

<http://www.cobdc.org/publica/manual-pensament-disseny/libraries-toolkit-OP.pdf?utm_source=JUNY+2019&utm_campaign=f0e2cedacc-EMAIL_CAMPAIGN_2018_10_18_03_37_COPY_01&utm_medium=email&utm_term=0_119d6ec38d-f0e2cedacc-119410029>.

IFLA Guidelines for Library Services to Children aged 0-18 (2018). 2nd Edition (revision of 2003 Guidelines). Den Haag: IFLA. 19 p.

<<https://www.ifla.org/files/assets/libraries-for-children-and-ya/publications/ifla-guidelines-for-library-services-to-children-aged-0-18.pdf>>.

Mañà, Teresa (2018). «Biblioteques a l'aire lliure. Els bancs biblioteca del passeig de Sant Joan de Barcelona (1930)». *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 41 (desembre).

<<http://bid.ub.edu/41/mana.htm>>.

Model de referència per a les biblioteques de l'IFLA (2019). Barcelona: Biblioteca de Catalunya: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya.

<<http://www.bnc.cat/Professionals/Catalogacio/Publicacions-tecniques>>.

Orte, Andret; Benet, Enric, Garriga, Mercè; Amorós, Moisès (2019). *Avaluació del programa "Velocirepte". Edició 2018*.

<https://www.diba.cat/documents/16060163/22275360/3483-28540-2019_Avaluacio_programa_Velocirepte_E_LLIBRE.pdf/962b318b-7978-4b7f-b12d-d7a1d8bf06ac>.

Pla de Govern de la Generalitat de Catalunya 2018-21 (2018).

<https://presidencia.gencat.cat/web/.content/ambits_actuacio/pla_govern/XII_legislatura/PdG_Sintesi_XII.pdf>.

Programa d'acció lectora de Barcelona ciutat 2018-19 i 2019-20 de l'Ajuntament de Barcelona.

<<https://ajuntament.barcelona.cat/ciutatdelaliteratura/ca/accio-lectora/programa-daccio-lectora-1819>>.

Reyes Rodríguez, Antonia (2019). *Evaluación de impacto en formación de usuarios de biblioteca pública. Aplicación del programa Biblioforma't en la Biblioteca del Nord de Sabadell*. Direcció de Núria Balagué i Carina Rey Martín. Universitat de Barcelona. [Treball de fi de màster].

<http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/145226/1/TFM_MGDBSI_R EYES_RODR%c3%8dGUEZ_Antonia_Jun2019.pdf>.

Roig, Marta; Gorchs, Glòria (2018). «Els objectes als laboratoris de lectura». *Perspectiva escolar*, núm. 401, p. 42-47.

Vallespí Fuertes, Laia (2019). *Biblioteques públiques de les Terres de l'Ebre i Agenda 2030. Accions de suport de les biblioteques a l'Agenda 2030 de l'ONU*. Direcció de Núria Balagué. Universitat de Barcelona. [Treball de fi de màster]. <http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/139699/1/TFM_Vallespi_Laia.pdf>.

La Xarxa de Biblioteques Municipals amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (2018). <<https://www.diba.cat/documents/16060163/189231108/La+Xarxa+de+Biblioteques+Municipals+amb+els+Objectius+de+Desenvolupament+Sostenible/b944d2df-c71a-4f34-82f2-d0421655694a>>

Disponible a:

<https://revistes.ub.edu/index.php/Anuari-BLL/article/view/32380>

Morlans Giné, Gemma; Sánchez Contreras, Maria del Mar. «Les biblioteques públiques a Catalunya (2018-2019)». *Anuari de Biblioteques, Llibres i Lectura*, vol. 6 (2020), p. 111-134.
DOI 10.1344/ABLL.2020.6.008

[Llicència Creative Commons](#)

Reconeixement – NoComercial – SenseObraDerivada
(by-nc-nd): No es permet un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades.

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA
2020

Editors

Lluís Agustí
Maite Comalat

